

KORSEBERG

Korseberg ligger like vest for kirkestedet Holm, og gårdsnavnet har derfor trolig en religiøs bakgrunn. Det er kort avstand og fri sikt mellom kirken og Korseberg, og muligens kan det på høyden hvor tunene ligger, tidligere ha stått et oppreist kors. Den gamle kirken på Holm ble reist på 1100-tallet, og således kan navnets tidsperspektiv sees i sammenheng med dette, uten at det av den grunn er mulig å fastslå når det har oppstått. den første kjente skrivemåten, Krossabergum, finner vi i Røde bok fra 1400-tallet, og den er svært lik den skrivemåten som benyttes i dag. Hvor langt tilbake i tiden Korseberg har vært bebodd er umulig å fastslå, men på 1940-tallet ble det i forbindelse med et sanduttak like sør for husene funnet et sverd og en øks som kunne dateres til vikingtid. Likevel kan man ut i fra dette ikke fastslå at Korseberg kan dateres såpass langt tilbake, ettersom denne graven ut i fra beliggenheten, like godt kan sogne til Holm. I forbindelse med jordarbeid skal det også ha blitt funnet en steinøks på gården.

De tidlige eierforholdene vet vi lite om. Men i 1569 var gården krongods, og ble forlenet til Oluf Calips. Tretten år etterpå fikk imidlertid Daniel Bliedt til Nes stadfestelsesbrev på 3 huder i Korseberg, som erstatning for gården Seierstad, som var blitt ekspropriert, om vi kan si det slik, i forbindelse med at Fredrikstad ble etablert. Etter dette lå gården til Nes, inntil den ble solgt til Siver Olsen, i 1724. Allerede to år etter ble den imidlertid tilkjøpt Thorsø, som et ledd i Knut Gyldenstjerne Sehesteds arronderingsarbeid. Fra 1799 har Korseberg vært i oppsitternes selveie. Eieren av Thorsø på det tidspunktet solgte unna en del gods, deriblant Korseberg.

Helt fram til 1907 ble Korseberg drevet som ett hovedbruk, men da ble gården delt innad i familien i de to brukene som i dag utgjør Korseberg, nr. 1, og søndre Korseberg, bnr. 3. At de to brukene lå så tett resulterte i at man blant annet hadde felles smie og en stor dam i tunet, og til å begynne med hadde de to brukene også felles la'gård. Men i årene etter at gården ble delt, vokste også bygningsmassen fram på tunet til det nye bruket.

Stedsnavn

Nedenfor følger en oversikt over alle stedsnavnene som finnes på Korseberg. Nummerne henviser til oversiktskartet. Oversikten over stedsnavnene er hovedsakelig basert på muntlige kilder, supplert med enkelte navn som har vært å finne i skriftlig kildemateriale. Disse er oppgitt med årstall for hvilket år skrivemåten av navnet første gang har forekommet. Alle former og uttalevariasjoner av navnene er tatt med. Det samme gjelder hvis den

forekommer flere navn på samme sted. For også å vise den lokale uttalen er navnet først oppført slik i kursiv, og deretter på normalisert form. ł = tjukk l.

1-2 *Kørsebær, Kårsebær*, Korseberg, Korsabergum ca 1400, Krobeßerg 1557. Krocheerigh 1591. Krosseberg 1560. Kraaßebergh 1604. Korseerg 1640. Krosberg 1642/43. Kaarseberig 1663. Korseberig 1664. Korßberig 1667. *Korfeberg* 1775.

Gårdsnavnet kan muligens komme av at det har stått et oppreist kors på høyden her, ettersom gården er nær nabo til Torsnes kirke. Det er heller ikke umulig at navnet henspiller på at det har vært et veikryss på stedet.

1. *Kørsebær, Kårsebær*, Korseberg. Gnr. 684, bnr. 1.
2. *Åvære Kørsebær*, Øvre Korseberg, *Sønnære Kørsebær*, Søndre Korseberg. Gnr. 684, bnr. 3.
3. *Kørsebærås'n, Kårsebærås'n*, Korsebergåsen.
4. *Ås'n, Åsen*. Aasen 1903. Gnr. 84, bnr. 2. Bolighus i nordenden av Korsebergåsen. Lars Hansen Veel (1861-1956) kom fra Munken under Thorsø til Korseberg som gårdsgutt i 1883. Han fikk skilt ut sin egen eiendom i 1890 hvor han bosatte seg.
5. *Dragonås'n, Dragonåsen, Dragonfjella, Dragonfjella*. Hva slags hendelse som ligger bak dette navnet er ukjent. Dragon er betegnelse på en ryttersoldat.
6. *Tores vei, Tores vei*. Tores vei kan følges helt fra Bergsjordet til Holm. Det var visstnok en person ved navn Tore som bodde på Bergsjordet eller der omkring. Det heter set at han fria på Heie, og da gikk han denne veien. Den følger forbi Skytterbanene, og videre over Veel til Rød. Derfra går den gjennom ei kløft i Korsebergåsen, og over jordet og fram til Holm. Hvordan veien gikk gjennom Holm er litt uklart, for det er mulig at den enten kan ha gått over Høyda eller gjennom Toremyr. Men den kom i alle fall ned på hovedveien som fører til Thorsø. Ungene i Holm brukte som regel veien som snarvei når de skulle på skolen i Veel. Hvem denne Tore var der det ingen som vet.
7. Tores haug 1966. Ca. 270 meter syd for husene på søndre Korseberg ble det tatt ut sand på 1940-tallet. I den forbindelse ble det funnet et sverd og en øks som er datert tilbake til vikingtiden. Her var det ingen antydeing til noen haug over bakken. Noe lenger sør i sandtaket raste det ut en mindre stenrøys, og det ble også funnet et hesteskjelett som nok var mye yngre enn gravfunnet. Røysa ble kalt Tores haug, trolig fordi den lå nært inntil Tores vei.

Da kirkegården ble utvidet i 1957-58 ble det også kjørt sand fra denne gropa.

8. *Trangsmyr, Trangsmyra, Trangsmyr, Myra, Myrane.* Trans myhren 1778. Trans Mýhr 1793. Trangsmyr 1848. Smalt daldrag midt mellom Holm og Ødegårdskilen.
9. *Kørsebærbekken, Korsebergbekken.* Bekken som deler mellom Holm og Korseberg.
10. *Hyttebekken, Hyttebekken, Johan Hølmsbekken, Johan Holmsbekken.* Bekk som har sin start ved Veel, og som renner over Lera, og ut i Thorsøkilen nord for Løen. Hvilken hytte navnet sikter til er ukjent, men vi finner igjen navnet på løkka Hyttemyra/Hyttehavna, ei løkke under Holm, som grenser inn til bekken på nordsiden (se bind 1 side 159). Ordet 'hytte' er forholdsvis sjelden brukt i stedsnavn i Torsnes, men vi finner det for eksempel i Bentehytta under Veel. Navnet Johan Holms-bekken er et senere navn som har kommet fordi Johan Holm (1846-1948) hadde snekka si i utløpet av bekken.
11. *Ila, Ila.* Renvannsile som lå i et gammelt gatestensbrudd. I 1946 ble det gravd renvannsdam i hagen.
12. *Brøtte, Brøttet.* Stenbrudd hvor det er tatt ut kansten, men som har blitt til dam.
13. *Kalseløkka, Karlsløkka.* Løkke som har fått navnet etter Johan Gustav Karlsen (f. 1850) som bodde inntil Løkka.
14. *Fotballøkka, Fotballøkka.* Løkke som grenser inn til den gamle fotballbanen som lå på Lera. Fotballbanen var i bruk av Torsnes arbeideridrettslag i tidsrommet fra 1920-tallet til like etter 2. verdenskrig.
15. *Vestenggata, Vesteng-gata, Væien såmm går te Vestenga, Veien* som går til Vestenga. Vestenga tilhørte i sin tid Talberg, til tross for at den lå på vestsiden av Thorsøkilen. Se bind 1 side 160.
16. *Lera, Lera.* En rekke forskjellige bruk både under Holm, Korseberg, Kjelsås, Veel, Fuglenebb og Heieren har én eller flere løkker på Lera. Her har vi et tydelig eksempel på hvor nøye man har tidligere med å fordele jorda, slik at fordelingen mellom ulike typer jord var mest mulig lik mellom de forskjellige gårdene. Det kunne spille liten rolle om løkkene lå langt fra hovedbølet. Det fleste gårdene kalte denne løkka bare for Lera.

17. *Sønnære Lera*, Søndre Lera. Etter utskiftningen på Korseberg i 1942 har betegnelsen blitt brukt om hele jordveien til 84/1 (nr. 13, 14, 16, 17, 18 og 19).
18. *Mellåmjole*, Mellomjordet.
19. *Løkka bak lagårn*, Løkka bak la'gården.
20. *Bingen*, Bingen.
21. *Innjole*, Innjordet, *A-løkka*, A-løkka. Navnet Innjordet betegner den løkka som lå inntil husene på gården. Denne løkka tilhørte tidligere 84/1, men ved utskiftning i 1942 gikk den over til 84/3. I 1947 ble det tegnet et gårdskart over innmarka til Øvre Korseberg (84/3). Her er de ulike løkkene betegnet med bokstaver. Etter dette har disse av den grunn blitt betegnet som A-løkka, B-løkka o.s.v.
22. *B-løkka*, B-løkka.
23. *Sø i myra*, Sør i myra, *C-løkka*, C-løkka.
24. *Lyslinna*, Lyslinja, *D-løkka*, D-løkka. Løkke som ligger under kraftlinja.
25. *E-løkka*, E-løkka.

Gårder, bruk og tomter på Korseberg

Korseberg – Gårdsnummer 84, bruksnummer 1 – 3

Skyld:

1569 3 huder

1743 1 ½ skippund tunge

1838 5 daler 1 ort 3 skilling

1886 13,95 skyldmark

Eieroversikt:

26.7.1569 Oluf Calips forlenes bl.a. med 3 huder i Korseberg som tilhører Kronen.

5.5.1582 Stadfestelsebrev på at Daniel Bildt har fått 3 huder i Korseberg som vederlag for hans andel i "Seierstad", som skylder 2 ½ lispund korn, 18 mrk smør, 4 skilling leding og 1 mrk foringspenge.

1616/17 3 huder skyld til Otte Bildt

1645 Nes

1683 Major Bildt

1685 Anders Bildts arvinger

1697 K. Bildts arvinger

1704 Fru Anne Høegh

3.8.1722 Makeskifte fra Friderich Christian Reichvein til Friderich Christian Grønvold, 3 huder med bygsel i Korseberg mot gården Næs som skylder 1 tønne 73/189 settinger hartkorn og 1 hud med bygsel i Kjelsås.

1723 Nes gårds arvinger

10.3.1724 Skjøte fra Friderich Christian Grønvold til Siver Olsen på 3 huder med bygsel i Korseberg.

12.11.1726 Skjøte fra Siver Olsen til Knud Gyldenstjerne Sehested på 3 huder med bygsel i Korseberg.

2.12.1799 Skjøte fra Lorentz Schnitler til Peder Nilsen Holm på 1 ½ skp i Korseberg for 1100 rd.

5.9.1827 Skjøte fra Peder Nilsen til Nils Pedersen for 1000 spd.

13.12.1861 Skjøte fra Nils Pedersen til Petter Ludvig Nilsen for 5500 spd. Selgeren forbeholder seg husbekvemmelighet og en have m.v.

24.4.1866 Auksjonsskjøte til Gabriel Iversen Singelø for 4.300 spd.

28.3.1877 Skjøte fra Gabriel Iversens hustru og myndige arvinger til sønnen Olaves Gabrielsen for 33.200 kroner.

17.6.1890 Skyldsetting hvorved en til Lars Hansen Veel solgt del "Åsen" er skyldsatt med 0,03 skyldmark.

1918 Skjøte hvorved Korseberg ble delt i to nesten like store deler.

Oppsittere og andre personer

Effuin het den første oppsitteren vi kjenner fra Korseberg. Han nevnes i kildene fra 1593 til 1635. Etterfølgeren var **Laurits** Korseberg, som nevnes siste gang i 1639. Deretter overtok **Reer Clausen**. I 1657 hadde han en besetning på 3 hester, 7 kyr, 2 griser, 2 sauer. Antagelig døde han i 1665, som er det siste året han forekommer i kildene.

Det var Reers sønn **Claus Reersøn** (ca. 1628 – ca. 1685) som overtok bygselen av gården. Sannsynligvis var han gift med **Inger Pedersdatter** fra Fuglenebb. På et bygdeding 24. mars 1663 ble det nemlig gitt tingsvitne på at de to ikke var nærmere beslektet enn tredje ledd. Dette var en forutsetning for å kunne gifte seg etter kirkeordinansen av 1539. Kanskje var dette Claus' andre

ekteskap. Han hadde nemlig sønnen Reer, som var 7 år i 1666, og muligens fra et tidligere ekteskap. Claus satt med bygselen til omtrent 1685. I 1697 er ”enken” og **Siver Olsen** (se *Laverød*) oppsittere, og denne enken er sannsynligvis Inger Pedersdatter. **Peder Clausen** (ca. 1674 – 1744, begravd 20. september) må ha vært sønn av Claus og Inger. Han bygslet havlparten av gården sammen med Siver Olsen fra 1699. Fra 19. februar 1727 bygslet han hele gården. Vi kjenner ikke navnet på Peders eventuelle kone, og heller ikke noen barn. Det er imidlertid nærliggende å tro at oppsitteren Claus Eriksen på Korseberg (se nedenfor) var en slektning, for eksempel en nevø av Peder Clausen, Fornavnet Claus forekommer få steder i bygda på denne tiden. Det finnes riktingok en Claus Eriksen også på Lerfallet under Kviberg, og her er det en tilknytning til Korseberg, i det en Ragnhild Korseberg er fadder på Lerfallet i 1733. Men vi har ikke informasjon nok til å trekke slektslinjene.

Cornelius Frantsen (ca. 1689 – 1743). Antagelig sønn av Frants Gregersen fra Skalle. Gift 1. gang med **Johanne Olsdatter** (ca. 1689). Gift 2. gang med **Marthe Siversdatter**, antagelig datter av Siver Korseberg.

Cornelius hadde gården Strandbæk under Østby i Skjeberg før han nevnes som bruker på Korseberg i 1723 sammen med Peder Clausen.

Etter å ha vært på Korseberg ca 20 år flyttet han tilbake til Strandbæk der han døde.

Johanne Olsdatter og Cornelius Frantsens barn:

Anne (1710 – 1780), gift 1746 med Helge Jørgensen (1710 – 1782). De hadde plassene Delebekk og senere Sturød under Østby.

Marthe Siversdatter og Cornelius Frantsens barn:

1. Frans (1724, døpt 7. mai –) Gift 1. gang med Viveke Mortensdatter (ca. 1746 – 1799) fra Ørseng i Skjeberg. I 1756 var han ved det Skjebergske eller Livkompagniet som stod under generalmajor Sehested. De bodde på Sturød under Østby i Skjeberg, men flyttet til Glemmen der de hadde plassen Skrokkelia fra 1763. Han giftet seg 2. gang med Gunov Nilsdatter (ca. 1736 – 1789). Barn: Boel Marie, Kornelius, Anniken, Vivike, Erik, Karen.
2. Ole (1726, døpt 20. januar).
3. Syver (1728 på Laverød, døpt 26. september).

Claus Eriksen trolovet seg med **Boel Jensdatter** 2. september 1736, og giftet seg sikkert kort tid etter. Han fikk bygselsedel på halve Korseberg 4.

februar 1736 og 7. november 1744. Boel nevnes som fadder 1748, men deretter finnes de ikke i kildene.

Svend Vincentsen (1723 på Rød, døpt 25. april – 1794 i Skjeberg) var sønn av Vincents Andersen og Kirsti Nilsdatter Rød. Han giftet seg med **Ingeborg Henriksdatter** (ca. 1726 – 1791, begravd 5. juni), datter av Henrik Svendsen Talberg.

De var på Rød 1756 – 1760, men vi finner dem på Korseberg i 1762. Svend får bygselseddel på 1 ½ pund i Korseberg 9. oktober 1864. Han var også sersjant.

Ingeborg måtte bøte 5 riksdaler til fattigkassen i 1779, fordi hun sammen med to andre kvinner i dølgsmål hadde begravd piken Anne Malene Højbergs aborterte barn.

”Letfærdige Qvindfolk, som deris Foster ombringe, skulle miste deris Hals, og deris Hoved sættis paa en Stage”, heter det i Christian den femtes Norske Lov fra 1687. Og ikke nok med det; dersom et lettfærdig kvinnfolk blir med barn, skuler barnefødselen og barnet befinnes dødt, skal det betraktes som om hun ”sit Foster med Villie hafde ombragt”. I kirkeritualet fra 1685 er det en bestemmelse om at barn født utenfor ekteskap, enten som dødfødte eller døde straks etter fødselen, ikke må begraves før presten er varslet, og han i sin tur har meldt fra til øvrigheten. I saken som gjaldt Anne Malene Højberg ble hun frifunnet for fødsel i dølgsmål, ettersom det var åpenbart at fødselen hadde skjedd med vitner til stede. Forbrytelsen var at det ikke var meldt fra til presten, og dette var de tre kvinnene medskyldig i. Boten på 5 riksdaler var høy. Den tilsvarte verdien av en brukbar ku, og må ha gjort et solid inngrep i pengekassen, om de nå hadde det på Korseberg.

Svend Vincentsen og Ingeborg Henriksdatters barn:

1. Kirsten (1756 på Rød, døpt 26. september – 1789, begravd 17. mai). Gift med Lars Hansen. Se bind 1 side 214.
2. Margareta Sophia (1758 på Rød, døpt 12. februar – 1784 på Korseberg, begravd 6. juni). Forlovet med Halvor Sørensen Munch 30. april 1784. De ble ikke viet, fordi hun døde.
3. Maria (1760 på Rød, døpt 1. juni –). Gift med Iver Olsen. Se nedenfor.
4. Helene (1763, døpt 23. oktober – 19. oktober 1848 på Østby i Skjeberg). Gift 8. august 1791 med Hans Henrik Johannesen. De hadde Berg i Ulllerøy. Barn: Ingeborg (1791), Johannes (1793), Marthe (1795), Martin (1798), Svend (1802), Jens (1805), Vincents (1807).
5. Vincents (1767, døpt 22. februar – 1790, begravd 29. april).

6. Marte Kristine (1770, døpt 1. april). Gift med Otto Christopher Wigers (ca. 1772). I 1801 var de bosatt i gård nr. 21 i søndre Fredrikshald. Wigers var ”Fyhrværker” ved artilleriet. Barn: Anne Maria (ca. 1796), Christiane Elisabeth (ca. 1798), Maria Dorothea (ca. 1800).

Anders Hansen var piper ved generalmajor Eimhaus 1. smålenske nasjonalregiment. Han forlovet seg 21. juni 1759 med **Ellen Andersdatter**. I 1762 bodde hun, ”qvinde Eli Andersdatter”, på Korseberg. Hennes mann var da ute i militærtjeneste, men de var på Korseberg da de fikk datteren Inger i 1766. Hun ble døpt 9. november, men døde kort tid etter, og ble begravd 23. november.

Iver Olsen (1761 på Nålum i Skjeberg, døpt 6. desember – 28. april 1812 på Grinerød i Skjeberg). Sønn av Ole Iversen og Berte Olsdatter. Gift første gang 12. desember 1790 med **Maria Svendsdatter** (1760 på Rød, døpt 1. juni – 26. oktober 1800 på Grinerød i Skjeberg), datter av Svend Vincentsen og Ingeborg Henriksdatter. Iver giftet seg 2. gang med **Anne Kirstine Larsdatter** (1781 på Roppestad, døpt 17. juni – 18. april 1863 på Nybøle), datter av Berte Pedersdatter og Lars Jensen.

Maria og Iver bodde på Korseberg i 1791, men flyttet til Skjeberg der de kjøpte Grinerød. I 1801 var Iver enkemann på Grinerød. Der bodde også tjenestepiken Anne Larsdatter, som altså ble hans andre kone. Da Iver døde, ble Anne Kirstine gift med Ole Christiansen. Se *Nybøle*.

Marie Svendsdatter og Iver Olsens barn:

1. Grete (1791 på Korseberg, døpt 15. mai). Gift med Hans Engebregtsen (1794). De bodde i Ullerøy.
2. Ole (1793, døpt 15. september – 24. april 1812). Han var tambur.
3. Inger (1797, døpt 10. juli –). Gift med Hans Hågensen. De hadde en plass under Østby i Skjeberg.

Anne Kirstine Larsdatter og Iver Olsens barn:

1. **Gabriel** (1802 i Skjeberg, døpt 15. august). Gift med **Berte Nilsdatter**. Se *nedenfor*.
2. Marie (1804 i Skjeberg, døpt 21. oktober). Konfirmert 3.10.1819. Nr. 5. Kunnskap god, oppførsel god. Bodde hos stefaren Ole Christiansen og moren Anne Larsdatter Nybøle.

3. Berte Maria (1808, døpt 31. januar). Gift med Ole Syversen. De var husmannsfolk på Slettevold i 1833 og Tofteberg i 1838 og 1841, nordre Moum 1846. Familien flyttet til Skjeberg i mars 1850. I 1865 eiede og brukte de Løkkeerg i Ullerøy i Skjeberg. Barn: Simen (ca. 1828), Anne Julia (1833), Marte Regine (1838), Ole Anton (1841). Gift 14. februar 1868 med Kirstine Svendsdatter Veel; Johanne Lovise (1846), Beate (ca. 1850).

Peder Nilsen (1763 på Holm, døpt 27. desember – 14. oktober 1852). Sønn av Nils Olsen og Berte Pedersdatter Holm. Gift 1792 i Skjeberg med **Lene Maria Hansdatter** (ca. 1763 – 20. desember 1826 på Korseberg av brystsvakhet), datter av Hans Haraldsen og Kari Henriksdatter Gunnarstorp i Skjeberg.

De bygslet 1 ½ skippund i Korseberg av Anna Sylvia Leganger fra 16. mai 1792. Denne parten hadde Svend Vincentsen hatt tidligere. Etter at Schnitler overtok Thorsø, fikk de kjøpe gården. Skjøtet er datert 2. desember 1799, og kjøpesummen var 1100 riksdaler. For å finansiere kjøpet, tok Peder opp et pantelån på 937 riksdaler og 48 skilling i den kongelige Credit Casse.

Barn:

1. Anne (1791 på Holm, døpt 28. august).
2. Ole Pedersen (1792 på Korseberg, døpt 14. oktober – 23. mars 1854). Gift med Anne Marie Andersdatter Humlekjær. Se bind 1 side 173,.
3. Berthe Maria Pedersdatter (1794 på Korseberg, døpt 16. januar). Gift 1. gang med Lars Hansen og 2. gang med Nils Svendsen. Se *Haugsten og Skjelin*.
4. Nils Pedersen. Se nedenfor,
5. Hans Pedersen. Se nedenfor.

Hans Haraldsen (ca. 1734 på Gunnarstorp i Skjeberg – 1798 på Korseberg, begravd 28. oktober) og **Kari Henriksdatter** (1742 på Rostad i Rolvsøy – 3. mai 1827 på Korseberg) var henholdsvis far og stemor til Lene Maria Hansdatter, som var gift med Peder Nilsen Korseberg. De bodde begge hos datteren og svigersønnen sine siste leveår.

Hans Pedersen (1797 på Korseberg, døpt 26. desember), sønn av Peder Nilsen og Lene Maria Hansdatter Korseberg. Gift 1820 med **Boel Johnsdatter**

(1798, døpt 29. jli), datter av John Larsen og Anne Margrethe Hansdatter Talberg.

Boels flytteattest er datert 18. oktober 1821, men på det tidspunktet hadde paret allerede fått datteren Lene Maria på Korseberg.

Den 6. november ble Hans innkalt for forlikskommissjonen sammen med Christian og Andreas Eriksen Holm. Grunnen var at de skulle ”voldsomt ... have mishandlet Christian Olsen hos Teglmæster Trond under Thosøe Herregaard”. Christian Olsen var gårdskar på Thorsø. Hva han hadde gjort for å pådra seg slik vrede fra de tre andre, er ikke godt å si.

Etter at familien hadde vært på Korseberg, dro de til Haugsten, der Hans er oppført som lottebruker. Her fikk de en dødfødt sønn i januar 1827. I 1828 dro de til Råde der de drev Strømnes. De skal også ha vært en tid i Rakkestad. I 1831 kjøpte de Lilleng i Skjeberg, men de solgte gården og flyttet til Kjøkøy. Så skal de ha vært lottebrukere på Haugsten igjen, men i 1844 er familien i Fredrikstad. Sønnen Hans Barthold ble konfirmert i Fredrikstad i 1856.

Barn:

1. Lene Maria 28. september 1820 på Korseberg). Gift 1845 med Thor Christensen (20. desember 1815 på Tangen under Nes), sønn av Christen Fredriksen og Anne Torbjørnsdatter Tangen. De bodde i Fredrikstad. Thor Christensen ble gift 2. gang med Olean Marie Nilsdatter fra Heieren.
2. Anne Margrete (9. septemer 1822 på Korseberg – 21. mai 1842).
3. Karen Soiphie (2. februar 1825 på Hausten – 21. juni 1874 på Åserud i Skjeberg). Gift 1857 med Ole Ulriksen (25. november 1824 i Skjeberg – 30. august 1870), sønn av Ulrik Andersen og Dorte Olsdatter Ørseng i Skjeberg. De bodde på Ilekaasa under Skar i Skjeberg. Ole var skomaker, men var også gårdbruker på Åserød og sendere på søndre Bjørnstad. Barn: I) Hans Ulrik (30. september 1859), gift med Sofie Henriksdatter Skjelin. De hadde 9 barn. II) Anne Margrete (27. juni 1863), fig med Nils Johannesen, arbeider ved Bjørney Bruk på Kråkerøy. III) Anton (5. desember 1866). Reiste til USA.
4. Peder Ludvig (15. november 1829 i Råde), gift 1859 med Marte Olsdatter. De bodde på Strandbekk en tid. Barn: I) Ole (25. juni 1860), gift med Lovise Johannesdatter (12. oktoer 1877), datter av Johannes Knutsen og Johanne Hansdatter Hulbekk. De kjøpte Skjelin vestre. II) Johanne Bolette (1. juli

1863). III) Hans, reiste til Usa. IV) Bolette Pedersdatter. Ugift. Bodde på Skjelin i 1889.

5. Johan Kristian (14.mars 1834 på Kjøkøy). Han drev som smed og døde i Kristiania. Barn: Hanna (1872), Bolette (1875), Johanne (1879).
6. Juliane Lovise (18. oktober 1837 i Fredrikstad). Gift med Oline (1844 i Fredrikstad). Han var baker i Fredrikstad, og bodde i Bryggeriveien i 1900.

Nils Pedersen (1796 på Korseerg, døpt 26. juni – 14. april 1865, sønn av Peder Nilsen og Lene Maria Hansdatter Korseberg. Han fikk skjøte på gården av sin far 5. september 1827 for 1000 spesiedaler, og kjøpte også en del av Holm av broren Ole i 1854 for 2500 spesiedaler. Disse partene solgte han til nevøen Petter Ludvig Nilsen i 1861. Han burde derfor ha etterlatt seg mye penger. Men det heter i tradisjonen at *Nils Pedersen Korseerg var forlovet med Grethe Roligheten Heieren. Hun bar velstand i knytter fra Korseberg. Det var intet etter Nils da boet ble oppgjort.* Han døde i alle fall ugift. Se også bind 1 side 174.

Nissekampen

De to gårdene Korseberg og Rød hadde hver sin nisse. En gang var korsebergnissen på Rød og stjal høy mens rødsnissen var på Korseberg i samme ærend. På hjemveien møttes de i Trangsmyr med hvert sitt høyløp. Der bar det straks i hop med dem. Folk så at de sloss så høyet føk, og det endte med at den ene nissen ble liggende igjen. Da kirkefolket morgenen etter gikk den samme veien, fant de høydottene som lå spredt omkring der striden hadde stått. Den døde nissen ble siden gravlagt under Rødserget. På dette stedet har det siden ikke grodd gress. Grava hans kan du se den dag i dag. Rundt omkring står gresset høyt og tett, men det fins ikke så mye som et grønt strå på nissegrava.

Senere dro korsebergnissen til Holm for å hente høy. Nede i dalen mellom Holm og Korseberg traff han holmsnissen med et fange høy. Det brøt ut et durabelig slagsmål, og folk så hvordan høyet føk omkring. Men da de skulle se til dagen etter, var det så vel opplukket at det ikke fantes et eneste strå etter dem. (etter Bertel Lunde)

Peder Ludvig Nilsen kjøpte Korseberg av onkelen Nils Pedersen 13. desember 1861 for 5500 spesiedaler. Se også bind 1 side 174.

Gabriel Iversen 1802 på Grinerød i Skjeberg, døpt 15. august – 25. mai 1874). Sønn av Anne Kirstine Larsdatter og Iver Olsen Grinerød. Gift 17. mai 1829 med

Berthe Nilsdatter, Ødegård (1804, døpt 24. juni - 27. oktober 1890 av lungebetennelse), datter av Marte Carine Pedersdatter (født i Moss) og Nils Syversen Ødegården.

Gabriel tok tjeneste på Borge (Tøllebørje) som også var skysstasjon. På denne tida skysses han svenske militære mellom Halden og Borge og Torsnes. Vi finner han som fadder i 1822 som Gabriel Nybøle. Så ble han stallgutt på Thorsø noen år. I 1828 finner vi ham på Thorsø når han står fadder for sønn til Jørgen Nilsen Ødegaard. Gabriel var husmann på Verket under Thorsø i 1829. I 1832 flyttet familien til Singløy på Hvaler som de hadde kjøpt halvparten av. Da Peter Ludvig Nilsen måtte gi fra seg Korseberg i 1866, kjøpte Gabriel gården på auksjon for 4300 spesiedaler og familien flyttet dit.

Barn:

1. Juliane Maria Bertelsen (26. november 1829 på Verket – 28. februar 1910 på Korseberg), gift 1855 med Arnt Severin Berthelsen Gjurød på Hvaler (1828 – 20. november 1880 i en drukkingsulykke). De var selveiere på Gjurød vestere (Tuten) på Kirkøy. Barn: Olava Bolette (13. juli 1855), Bernhard Gregert (28. august 1857), Syver Albin (8. februar 1860), se bind 1 side 193, Oluf Simon (18. februar 1863), Arnt Magnus (16. april 1866), Nils Julius (30. oktober 1869), Martin Ludvig (11. november 1872).
2. Anne Kirstine Hansen (4. juli 1832 på Singløy), gift 14. november 1856 med garvermester Hans Petter Christian Hansen (1823 i Skjeberg). De flyttet til Halden, senere til Fredrikstad. I 1865 bodde familien i gården til Sander Johansen Lia i Forstaden. Barn 1865: Anine Hansine (1858 i Halden), Engemand Gotfred (1862 i Halden), Cigevart Bernart (1864 i Halden).
3. Grethe Sophie Thorsen (23. august 1834 – 1880), gift 14. november 1856 med styrmann Greger Thorsen Dypvåg. De flyttet til Dypvåg i nåværende Tvedestrand kommune. Barn: Thomas Thorsen (1868 i Halden).
4. Nils Fredrik Gabrielsen (4. november 1836 – 1892), gift 9. mai 1875 med Johanne Hansdatter (9. mars 1851 i Bergs prestegjeld -1929), datter av Johanne Marie Thoresdatter fra Eidsberg og Hans Trulsen, antagelig fra Berg. De bodde på Sorgenfri frem til 1884 da Nils Fredrik kjøpte Solbrekke i

Onsøy. Johanne giftet seg igjen med skolelærer Ole Karlsen Brudevold. Barn: Harald Nilsen (31. mai 1875), Bernhard Marensius Nilsen (16. november 1877), Dikka Albertine Nilsdatter (1. mai 1881), Josefine Nathalie (29. oktober 1887). (Se eget slektshefte)

5. Johan Ludvig Gabrielsen (16. februar 1840 på Singløy – 25. oktober 1908 i Fredrikstad Ø av mavekreft), gift 25. august 1871 med Cathrine (*Trine*) Pedersdatter (1842 i Oslo). Se bind 1 side 202.
6. **Olaves Beronius**. Se nedenfor.
7. August Jørgen (21. april 1849 på Hvaler – 4. desember 1877 av kreft). Ugift matros.

Når de fire brødrene fra Singløya var samlet sang de alltid firstemt. Olaves spilte fiolin.

Olaves Beronius Garielsen(24. februar 1845 på Hvaler – 3. mai 1913 av kreft). Sønn av Berte Nilsdatter og Gabriel Iversen Korseberg. Gift 19. oktober 1875 med

Karen Henriksdatter (3. oktober 1850 på Strandløkka – 4. april 1936), datter av Fredrikke Marie Chrstensdatter Skalle og Henrik Eliassen Kloppa.

I 1875 drev Olaves gården sammen med broren August. Besetningen var på 4 hester, 7 kuer, 6 kalver, 9 sauer og en gris. Olaves fikk skjøte på Korseberg fra sin mor og sine medarvinger i 1877 for 33200 kroner. Åsen ble frasolgt til Lars Hansen Veel i 1890. Olaves var en storvokst, sterk og dyktig bonde som også gjorde seg bemerket i bygdas styre og stell. Kirsten Skallegård forteller at han hadde utallige verv i kommunen og satt i råd og utvalg sammen med hennes far Anders Olsen Skallegård.

Ellers gjorde han dypt inntrykk med sin grovkornede humor. Sjargongen stammer sikkert fra hans mange år til sjøs.

Sjoulken

På Korseberg bodde en styrmann som hette Olaves Garielsen og var fra Hvaler, men kalte seg Korseberg. Han hadde nok vært en dyktig sjømann, men han var ikke noe særlig bokholderkyndig. Han ble et år valgt til revisor i meieriet og møtte opp for å se på bøkene. Etter å ha studert regnskapene en tid, ropte han på bestyreren: "Hei, Laurits, å er efor en tater den Per Balanse som har levert så mye mjølk? og transport- transport, det må da være måte på til kjøring? Varamann ble innkalt!

De to gamle sjoulkene Johan Holm og Olaves Korseberg var på sett og vis dyktige gårdsbrukere, men deres lyst stod nok i alle år til sjøen, og fisketurer

var livet for dem. Så snart Johan hørte at makrellen var kommet inn i Singlefjorden, gikk han ut på tunet og vifta med armene mot Korseberg til han fikk svar, og snart etter kom han Olaves ned Korsebergbakken med fiskekorg og mattene. Konene deres var nok ikke særlig glade for alle disse turene, for det kunne være fint høyvæ'r, og sønnene var smågutter. En gang ble Boel veldig ergerlig da Johan gikk og sa: "Den fisken du får denne gang, skal jeg på ta meg å steke på baken". Neste kveld kom Johan inn på kjøkkenet med 60 makrell. "Nå Boel", sa han, "nå tenker jeg du skal bli temmelig sår i ræva".

En annen gang de to lå og fiska ute ved Singeløya, måtte Johan løse buksene. Da Korseær'n fikk se at Johan satt på esinga, reiste han seg opp og ropte: "Nei, gale meg, Johan, pass deg. Jeg dret sku bort 30 kroner nede på Vaterlandskai en gang".

Korsebær'n var en dag nede ved brygga da melbåten til Moss Aktiemøller kom inn. Det hadde jo mange ganger vært nye større båter ved brygga, men skipperen, en liten sprett, bråka fælt da de skulle legge til og ropte: "Det fins jo ente vann idenna bekken!". "Det er vel vann nok til den vesle bømte di", svarte Korsebær'n. Så trettet de en tid til Korsebær'n ble så vred at han reiste seg i sin fulle høyde og ropte med sin mektige røst: "Jeg er født på e øy ute i havet og ble båret til dåpen i e fiskekørrj, og jeg har fart på alle verdens hav før du dret på jorda." (Asbjørn Thorstensen)

Barn:

1. Grethe Olava (27. april 1874 i Skjeberg), gift 24. april 1900 med Johan Johannesen Rud (1862 i Rakkestad), sønn av gårdbruker Johannes Olsen. Ingen barn. Grethe gift 2.gang med Karenus Trønnes fra Storelvdal. De var bosatt i Oslo. Barn: Alfhild.
2. **Thomas Ferdinand** (9. desember 1875). Se bruksnummer 3 nedenfor.
3. Antonette (20. april 1882 – 7. januar 1885 av halsesyke).
4. August Jørgen. Se nedenfor.

Karens særkullsbarn:

Lars Fredrik (30. januar 1872 – 4. mars 1876 på Strandløkka). Faren var Hans Ingebretsen Stripa.

Korseberg – Gårdsnummer 84

Bruksnummer 3 – Korseberg søndre.

Tlf. Fredrikstad 9928.

Innm. 125 dekar, prod.skog 35 dekar. Leirmold, sand og moldjord.

Våningshus oppført 1907, bryggerhus 1915, uthus 1911, stabbur 1916, ved- og vognskjul, kjeller, smie. 5 hester, 10 storfe, noen ungfø og griser, 40 fjærfe. Gården har vært i familiens eie ca. 70 år.

Eier: Olav Korseberg (1902), gift 1934 med Julie Høium (1909). Barn: Ingebjørg Synøve (1936). Eieren er travsportinteressert.

Norske gårdsbruk 1942.

Skyld:

1950 6,60 skyldmark

Eieroversikt:

1950 **Olav Karsten Korseberg**

Ca. 1960 Olav Karsten Korseberg

Thomas Ferdinand Korseberg (9. desember 1875 – 22. mai 1946). Sønn av Karen og Olaves Korseberg. Gift 29. desember 1901 med

Ida Othilie Paulsen Djupvik (28. juni 1875 – 7. april 1955) datter av Johanne Nilsdatter og Pål (Paul) Olsen i Djupvik i Troms.

Gårddelingen

Ida og Thomas Korseberg – mor og far – giftet seg i 1901. Den første tiden bodde de i hovedbygningen sammen med bestemor og bestefar. Først i 1907 ble det bygget kårbolig, men i stedet for at "gamlingene" bosatte seg der, ble gården delt, og mor og far bosatte seg på øvre Korseberg. Onkel August, som var yngst og født i 1886, og tante Gina ble boende i hovedbølet sammen med foreldrene hans. Skjøte ble først skrevet i 1918.

Mor syntes vel at gården ble stor nok, da hun jo hadde full stilling som distriktsjordmor. Pappa sto for skyssen ut til de fødende, eller som som det het: "i forretninger". 5 kroner var prisen for hennes bistand. Det ble betalt noe skyssgodtgjørelse fra kommunen, men det ble mye nattskyss og venting. Selv om det ble mange fødsler, særlig på herregårdenes husmannsplasser, rakk mor å brodere mye hardangersøm til sengetøyet, heklet flere sengetepper, og som alle andre, klargjorde ull, spant og strikket. Det første jeg husker fra mitt liv, var lyden av rokken som gikk jevnt og trutt da jeg sovnet og våknet av min middagslur i gyngestolen – på hvitt geiteskinn. (Olav Korseberg).

Ida Othilie og Thomas Korseberg

Barn:

1. **Olav Karsten Korseberg** *Se nedenfor*
2. Paul Josef Korseberg (1904 – 1985), gift med Thora Josefina (1904 – 1963) fra Sørenskas på Hvaler. Barn: I Ole Thormod Korseberg (1933 – 1990), II Tove Ida Syversen (1936).
3. Hjørdis Ingeborg (1905 -), gift med Anton Sverre Høyum (bror av Julie Korseberg). Se bind I side 83 og 96.

Olav Karsten Korseberg (1902 – 1986).

Sønn av Ida og Thomas Korseberg.

Gift med **Julie Helene Høium** (1909 – 2001), datter av

Lina Skjelin (Sofie Karoline Andersdatter (1871 på Skjelin – 1960 på Høyum), datter av Anders Simensen, født på Tegneby og Josefine Karine Juelsdatter, Ophus i Borge)) og

Anders Hansen Høyum. (1837 – 1919, begravet 3. oktober), sønn av **Hans Nilsen Reklingsholm** (1803 - 1864) og **Malene Rasmusdatter Lundebø**, Råde (født 18.oktober 1810 i Råde – 1895 på Høium i Onsøy).

Malene Rasmusdatter - datter av **Rasmus Olson** døpt 20. mars 1754 i Vågå av foreldre **Ole Syver** og **Rønnog Rasmusdatter**. En bror: Syver døpt 20. oktober 1748. Etter fadderne å dømme bodde de rundt Vågå sentrum (Steinhollet, Kleppehaugen, Råstadengen, Steinen og Kveum).

Julie og Olav Korseberg

Barn:

1. **Ingebjørg Synøve Korseberg** (1936) *Se nedenfor*.
2. **Solveig Helene Korseberg** (1942), gift med Ludvig Rud (6. desember 1942 på Rud i Eidsberg).

Barn:

I May Birgitte Rud (1967), gift I. Per Aas fra Eidsberg. Gift II: med Rune Johansen (1971) fra Askim. Barn: Malin Rud Aas (1987), Magnus Rud Johansen (1999), Herman Rud Johansen (2003).

II. Johan Kristian Rud (1969), gift med Christina Kingsrød (1973) fra Eidsberg. Barn: Sommer Josefine Christinadatter Rud (2002), Sigrid Neva America Christinadatter Rud (2004).

III. Jørn Olav Rud (1972, Gift med Hege Hummelvoll fra Risør (1971). Barn: Hannah Hummelvoll Rud (2007).

IV. Julie Kristine Rud (1974), samboer med Sten Erik Berntsen fra Oslo (1969).

Ingebjørg Synøve Korseberg (1936, datter av Julie og Olav Korseberg) gift med

Ingvar Magne Hermansen (1934 på Gustvedt i Hobøl). Sønn av Marie og Johannes Hermansen, Hobøl. Ingebjørg Synøve og Ingvar Hermansen eier gården pr. 2012.

Barn:

I. Torbjørn Olav Hermansen (1960 – 2005) gift med June Edvardsen (1963) fra Rakkestad. Barn: Olav Johannes Hermansen (1989), Bjørn Thomas Hermansen (1992). Bor på Korseberg.

Familien på Korseberg: Fra venstre: Synøve, Torbjørn, Terje, Raymond og Ingvar Hermansen

II. Raymond Magne Hermansen (1963), gift med Grethe Bakke (1968) fra Kråkerøy. Barn: Jonas Hermansen (1993), Emil Hermansen (1997). Bor på Rød i Torsnes.

III. Terje Johannes Hermansen (1966), gift med Marianne Jensen (1968) fra Fredrikstad. Barn: Håkon Christian Hermansen (1994). Bor på Kjølshunnfeltet i Borge.

Kilder:

Gårder og slekter i Borge og Torsnes bind 3

Tillatelse til avskrift er gitt av Svein Åstrøm

Norske gårdsbruk 1942

Gårder og slekter i Råde

Nordalsarkivet, Vågå